

FRI-2G.404-1-EM-05

ANALYSIS OF THE ATTITUDES OF SMALL MACHINE-BUILDING ENTERPRISES TO PPPS WITH RU WITH RUSE UNIVERSITY AND DEPARTMENT OF MANAGEMENT AND BUSINESS DEVELOPMENT

Diana Avramova – Student / PhD Student / Young Scientist

Department of Management and business development,

University of Ruse “Angel Kanchev”

Tel.: +359889517349

E-mail: davramova@uni-ruse.bg

***Abstract:** Limited financial revenue is pushing higher education institutions to seek partnership with business, including public-private partnerships. The paper presents a review of the results of a study on the attitudes of small manufacturing enterprises to Public Private Partnership with Ruse University and its Department of Management and business development*

***Keywords:** Public Private Partnership , university*

***JEL Codes:** M10, I20*

ВЪВЕДЕНИЕ

Ограничените финансови приходи подтикват редица висши учебни заведения да потърсят нови форми на партньорство с бизнеса, сред които е и публично-частното партньорство (ПЧП).

Според доклад на Koen Jonkers и обновената програма на ЕС за висшето образование, университетите не използват пълния си потенциал. Лами призовава за намиране на допълнителен поток от средства за подпомагане на тяхното модернизиране и за увеличаване на въздействието им -върху иновациите. (Koen Jonkers., 2018).

В научната литература и в документите на ЕС не е обективизирано към момента стандартно определение за на термина ПЧП. Той се използва за форми на сътрудничество между публичния и частния сектор, които да осигурят финансирането, строителството, реновацията, управлението и поддръжката на инфраструктурата или предлагането на публични услуги. (Kanev, E., 2011; Pavlov, D. at al., 2016).

ПЧП е дългосрочно договорно отношение между лица от частния и публичния сектор за предоставяне на публичен актив или услуга, в което частната страна носи значителна отговорност за риска и управлението, а възнаграждението е свързано с изпълнението (Worldbank, 2015).

В последно време много активи са обект на ПЧП. Неизчерпателният списък включва: пътища, училища, болници, спортни зали и друга инфраструктура. (Evrostat., 2016; Worldbank, 2017)

След обстоен обзор на литературата по темата (Avramova D, Pavlov. D., 2019; Naidenov, N., Trifonov, E., Petkov, E., i dr., (2014) може лесно да се види, че са описани множество примери от различни сфери като най-слабо е засегната сферата на образованието. Освен това примерите за ПЧП по скоро са подробно разписани в управленска фаза планиране и контролиране, а липсват такива за управленска фаза инициране на ПЧП. Тези факти провокират авторите на настоящата статия да си поставят за цел да разработят и апробират примерна методика (Avramova D, Pavlov. D., 2018) за инициране на ПЧП между производствено предприятие и висше учебно заведение с възможност за приложение както на ниво университет, така и на ниво катедра, лаборатория, училище, детска градина и други образователни структури. Възможни са различни форми на партниране между академичната

общност и социални предприемачи, описани по мрежа INNOVENTER (Pavlov, 2018) и мрежа INTERGEN (Pavlov, et.al., 2017).

ИЗЛОЖЕНИЕ

Обект на изследването е ПЧП като вариант за сътрудничество между Русенски университет и малки производствени предприятия.

Предметът е свързан с проучване нагласите на малки фирми от сектор металообработване, с код 25, 26, 27, 28, 29, 30 по Класификатора на икономическите дейности 2008 (НСИ, КИД 2008) от област Русе към сключване на ПЧП с Русенски университет (РУ) и с катедра Мениджмънт и бизнес развитие (МБР) към него.

Изследвайки нагласите на бизнеса към ПЧП с РУ и МБР е извършено писмено допитване включващо въпроси от две последователни анкетни карти.

Целта на изследването е да се анализира мнението на анкетираните относно ПЧП, да се направят изводи и набележат препоръки за стимулиране иницирането му между образователна единица и бизнес организация.

Аналитичният модел на извадката, който е използван е графичният. Резултатите са обработени на Excel 2010.

Целевата съвкупност включва 11 фирми, с основен код на икономическа дейност, работещи в сферата на металообработването и машиностроенето, намиращи се в област Русе, избрани чрез софтуера на Апис (<https://web.apis.bg/>).

Използван е извадковият подход.

Методът за събиране на данните е дискриптивен.

Приложен е методът на допитване – анкета (писмено допитване).

Равнището на измерване е извършено с ординална скала

Обобщение на резултатите от анкетното проучване:

На въпроса: „*Запознати ли сте с някое от Публично-частните партньорства на Русенския университет?*“ 82% от анкетираните са отговорили, че не са запознати с тази форма на сътрудничество и взаимодействие между частните и публичните субекти. Само по 9 % са запознати изцяло или частично с тази възможност. (Вж.Фиг. 1)

Анкетираните представители на бизнес организациите дискутираха и оцениха възможностите за ПЧП с РУ, като повече от половината имат положителни нагласи за евентуално по-нататшно включване.

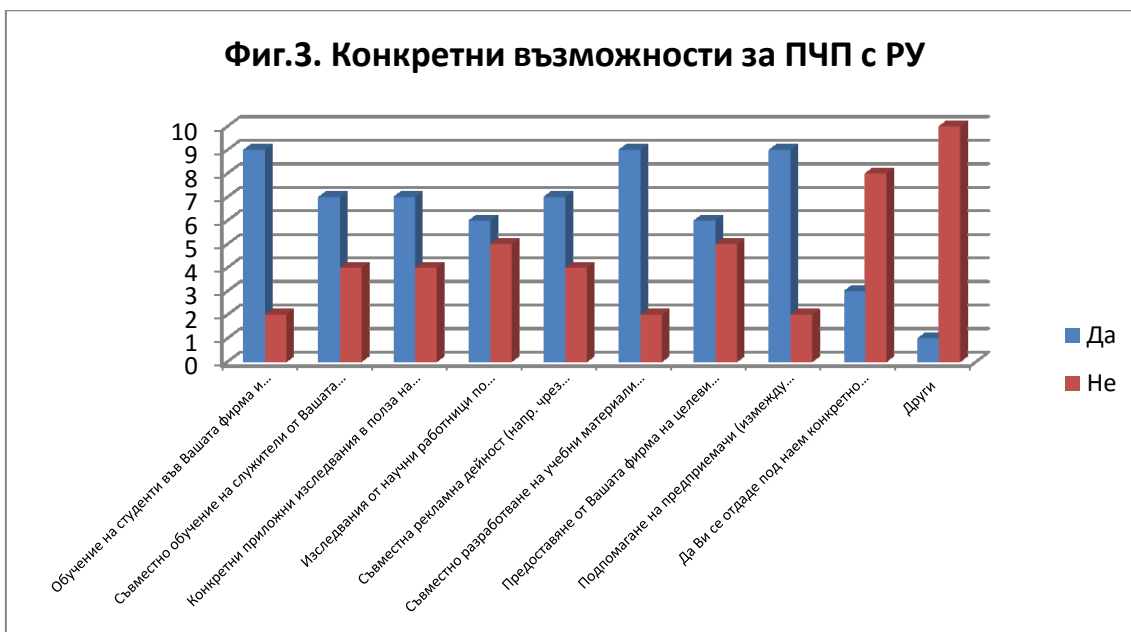
На въпроса: „*Посочете с „Х“ кои възможности за Публично-частно партньорство бихте изградили с Русенския университет „Ангел Кънчев“: Обучение на студенти във Вашата фирма и последващо наемане на работа при заявен интерес от двете страни; Съвместно обучение на служители от Вашата фирма в специализирани курсове (в зали или с преподаватели от Русенския университет); Конкретни приложни изследвания в*

полза на Вашата фирма; Изследвания от научни работници по проблеми в отрасъла на Вашата фирма; Съвместна рекламна дейност (например чрез кандидатстудентската кампания на РУ, друго:..); Съвместно разработване на учебни материали с подходящи примери от дейността на Вашата фирма; Предоставяне от Вашата фирма на целеви стипендии и целеви награди за посочени от Вас студенти и докторанти; Подпомагане на предприемачи (измежду студенти, докторанти, преподаватели), които биха допринесли за подобряване на икономическите показатели на Вашата фирма; Да Ви се отдаде под наем конкретно помещение на Русенския университет; Други (моля, посочете...)“; анкетиранияте оценяват като най-възможно и полезно обучението на студенти в тяхната фирма и последващо наемане на работа при заявен интерес от двете страни, следвано от съвместно обучение на служители в специализирани курсове (в зали или с преподаватели от Русенския университет), извършване на обща рекламна дейност (например чрез кандидатстудентски кампании) и съвместно разработване на учебни материали с подходящи примери от реалната парктика. Като ПЧП с най-малък потенциал фирмите посочват възможността за наемане на конкретно помещение от РУ.

Обобщено положителните отговори (Да и по-скоро да) и отрицателните такива (Не и по-скоро не) изглеждат по следния начин: Респондентите оценяват обучението на студенти в тяхната фирма и последващо наемане на работа при заявен интерес от двете страни, съвместното разработване на учебни материали с подходящи практически примери и подпомагане на предприемачи (измежду студенти, докторанти, преподаватели), които биха допринесли за подобряване икономическите показатели на предприятието им като възможно ПЧП с най-голям потенциал, а с най-малък такъв е посочено наемането на конкретно помещение на Русенския университет.

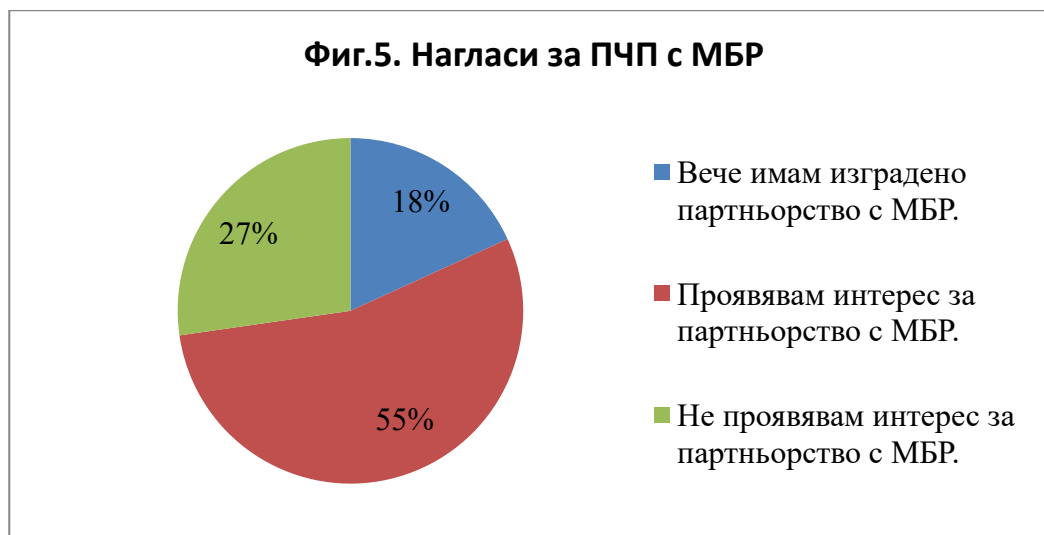
По отношение на възможната подкрепа от анкетиранияте фирми за ПЧП с Русенския университет положителните и отрицателните нагласи (Фиг. 3) са почти паритетни.

Обобщено в процентно отношение 58 % от анкетиранияте (Фиг.4) имат положителни нагласи относно възможностите на ПЧП, а тези, които твърдо са против него са едва 17%, което обосновава необходимостта от извеждане на добри относими практики, популяризирането им и ускоряване приваждането на относимата нормативна уредба в съответствие с най-добрите европейски и световни практики.

На въпроса: „*Въз основа на по-горе представените „възможности“ и „подкрепа“, посочете с „X“: Вече имате изградено партньорство с МБР; Проявявате интерес да изградите партньорство с МБР; Не проявявате интерес от партньорство с МБР*“. Структурата на отговорите относно отношението към ПЧП с катедра МБР също е в полза на положителните нагласи. Само 27 % не проявяват интерес към партньорство с МБР, останалите 73% са заинтересовани страни и оценяват положително възможностите и формите на подкрепа чрез ПЧП, като в 18% от анкетиранияте вече има натрупан опит в реализирането на ПЧП с катедра МБР, а 55 % изразяват готовност за проучване на добрите практики и за прилагане в своята дейност на ПЧП с катедра МБР на РУ „А. Кънчев“ (Фиг.5).

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Смустващ е факта, че 82% от анкетираните не са запознати с ПЧП между РУ и частните фирми. Само по 9 % (общо 18%) са запознати изцяло или частично с тази възможност, но е обнадеждаващо, че след представяне в разговор на такива партньорства се наблюдава увеличаване на положителната нагласа в частните предприемачи.

Обобщено 58 % от анкетираните имат положителни нагласи относно представените възможности за ПЧП с РУ, а тези, които твърдо са против него са едва 17%, което обосновава необходимостта от извеждане на добри относими практики за да се промени отношението и да се докажат положителните резултати от такива партньорства.

Като възможност с най-голям потенциал за ПЧП с РУ, фирмите посочват провеждане на обучение на студенти при тях и в последствие наемане на работа при проявен интерес и от двете страни. Такива партньорства биха привлекли и повече студенти в РУ и биха могли да се популяризират по време на организираните кандидатстудентски кампании.

Обнадеждаващ е фактът, че повече от половината респонденти (55 %) проявяват интерес за партньорство с Русенския университет, а 27 % декларират, че вече имат установено такова партньорство, което е добра предпоставка за проучване и прилагане на натрупания опит. Към прилагане формите на ПЧП не проявяват интерес 18 %, което никак не е малко и показва, че има територия за работа по неговото популяризиране и информиране на бизнес средите за съществуващи възможности и откриване и прилагане на иновативни такива.

Обезпокоително е че 27% от анкетираните не проявяват интерес към ПЧП с МБР, но пък 18 % вече имат изградено такова партньорство, чийто опит би могъл да се популяризира сред бизнес средите с цел намаляване на процента на незаинтересованите. Обнадеждаващ е факта че повече от половината запитани са склонни към ПЧП с МБР, което би могло да е основа за една проактивна кампания на катедрата към бизнес организациите.

Представените в този доклад анализи обогатяват възможностите на академичните ръководители да изберат подходящ модел на ПЧП, чрез който да изградят дългосрочно сътрудничество с представители на бизнеса.

REFERENCES:

Apis, <https://web.apis.bg/> . (Оригинално заглавие: АПИС <https://web.apis.bg/>)

Avramova D, Pavlov. D,(2018) Methodology for initiating a public-private partnership with a higher education institution. 57th Annual science conference of Ruse university and union of scientists-Ruse NEW INDUSTRIES, DIGITAL ECONOMY, SOCIETY – PROJECTION OF THE FUTURE. 25-26.10.2018. FRI-2G.404.-1-EM-09

Avramova D, Pavlov. D,(2019) ANALYSIS OF EXISTING MODELS FOR PPP. 58th Science Conference of Ruse University - SSS, Bulgaria, 2019.

Evrostat. (2016). Poiasnitelna belejka na Evrostat. Statistichesko tretiranje na dogovora za PPP. Ares(2016)1119765 – 04/03/2016.

Kanev, E. (2011). *Publichno-chastno partniorstvo. Principi, model i politiki za chastno predlagane na publichni uslugi.* Izdatelstvo „Iztok-Zapad“, ISBN 978-954-321-823-3.

(*Оригинално заглавие: Кънев, Е., 2011. Публично-частно партньорство. Принципи, модели и политики за частно предлагане на публични услуги. Изд. „Исток-Запад“*).

Koen Jonkers. (2018) *A Regional Innovation Impact Assessment Framework for universities.* European Commission. JRC Discussion Paper Joint Research Centre, Brussels January 2018 URL: <https://ec.europa.eu/jrc/en/publication/eur-scientific-and-technical-research-reports/regional-innovation-impact-assessment-framework-universities> (Accessed on 29.08.2018).

Naidenov, N., Trifonov, E., Petkov, E., i dr., (2014) *Студенти в предприятето. Модел за повиваване пригодността за заетост на студентите от бизнес факултети чрез участие в сатрудничество „университет-предприятие“*, Ruse, RU, ISBN 978-954-8675-96-3 (*Оригинално заглавие: Найденов, Н., Трифонов, Е., Петков, Е., и др., 2014. Студенти в предприятието. Модел за повишаване на пригодността за заетост на студентите от бизнес факултети чрез участие в сътрудничество „Университет-предприятия“*. РУ. ISBN 978-954-8675-96-3).

NSI, KID 2008, <https://www.nsi.bg/sites/default/files/files/publications/KID-2008.pdf> (*Оригинално заглавие: НСИ. Класификация на икономическите дейности, София, 2008* <https://www.nsi.bg/sites/default/files/files/publications/KID-2008.pdf>)

Pavlov, D. INNOVENTER – an international way to support the social entrepreneurship education // *Proceedings of University of Ruse - 2018, vol.57, book 9, University of Ruse "Angel Kanchev", 2018, pp. 42-47, ISBN 2603-4123.* <http://conf.uni-ruse.bg/bg/docs/cp18/9/9-8.pdf>

Pavlov, D., Nizamov, A., Rudawska, J., (2016) *Public - private partnerships and other financing models for research and innovation // DEVELOPMENT AND DELIVERY OF THE TRAINING PROGRAMME - Towards the Modernization of High Education Institutions in Uzbekistan (MATCHES project).* pp. 108-165, PRIMAX, Bulgaria. ISBN 978-619-7242-16-4. , http://www.matches-project.eu/shared/DEV_21_trainings_en.pdf (Accessed on 30.08.2019).

Pavlov, D., Sheresheva, M., Perello, M. (2017). *The Intergenerational Small Family Enterprises as Strategic Entities for the Future of the European Civilization - A Point of View // Journal of Entrepreneurship & Innovation, 2017, issue 9, p.p. 26-38, ISSN 1314-0175.* http://jei.uni-ruse.bg/Issue-2017/10.%20Pavlov_Sheresheva_Perello.pdf

Worldbank. (2015). *What are Public Private Partnerships.* URL: <http://ppp.worldbank.org/public-private-partnership/overview/what-are-public-private-partnerships> (Accessed on 27.09.2019).

Worldbank. (2017). *Infrastructure and Public-Private Partnerships.* URL:<http://www.worldbank.org/en/topic/publicprivatepartnerships/overview> (Accessed on 27.03.2019).